

Беларускі народ у барацьбе з нямецкімі акупантамі

П. К. ПАНАМАРЭНКА

Сакратар ЦК КП(б) Беларусі

У выніку Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, пасля разгрому і выгнання нямецкіх інтэрвентаў у 1918 годзе, дзякуючы падтрымцы і дапамозе магутнага рускага народа, з рук вялікіх Леніна і Сталіна ўпаршыню за сваю гісторыю Беларусь атрымала дзяржаўную самастойнасць.

Годы савецкай улады ў Беларусі—гэта годы бурнага росту вытворчых сіл рэспублікі, будаўніцтва прамысловасці, росквіту сельскай гаспадаркі, росту гарадоў і рабочага класа, нябачнага ўздыму матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця насельніцтва горада і вёскі, яркага росквіту нацыянальнай культуры і мастацтва.

22 чэрвеня фашысцкая Германія вераломна напала на Савецкі Саюз. Беларусь у ліку першых прыняла на сябе ўдар германскай ваеннай машыны.

Немцы, захапішы Беларусь, перш за ўсё ліквідавалі яе дзяржаўную самастойнасць. Яны не спрабавалі нават стварыць падабенства марыянетачнай дзяржавы з дапамогай контррэвалюцыйнай нацыяналістычнай агентуры, добра разумеючы, што такія спробы былі б непазбежна асуджаны на правал.

Адным з першых актаў нямецкіх акупантаў у Беларусі было стварэнне Мінска-Баранавіцкай акругі, на чале з фашысцкім губернатарам Вільгельмам Кубе, праславішым сябе дзікімі п'янымі оргіямі, гвалтамі над жанчынамі, расстрэламі, канцэтрацыйнымі лагерамі і грабежніцтвамі. Пасля была створана так званая "мясцовая ўлада". Для арганізацыі яе немцы прывалаклі з сабой усё прагніўшае, п'янае, сіфілістычнае белагвардзейскае дно. Яны палабралі астаткі разбітага кулацтва і бандыцка-крымінальны элемент. Гэтых прайдзісветаў немцы прызначалі бургамістрамі гарадоў, староствамі і войтамі сёл і раёнаў. А над усім гэтым крымінальным збродкам, тэрарызуючым насельніцтва, устаноўлена ўлада фашысцкіх ваенных камендатур.

Кашмарныя злачынствы немцаў, зацягнўшыя ўсе злачынствы, якія толькі ведае гісторыя, катанні, масавыя забойствы, спальванне на кастрах дзяцей і жанчын, крываваыя оргіі карных атрадаў, жудасці засценкаў гестапа не запалохалі беларускі народ, не зламалі яго волі да барацьбы.

Беларускі народ па закліку таварыша Сталіна падняўся на свяшчэнную айчынную вайну з ненавісным ворагам і вядзе яе з усё нарастаючай сілай—ВАЙНУ НЕ НА ЖЫЦЦЕ, А НА СМЕРЦЬ, ВАЙНУ ПАРТЫЗАНСКУЮ І ВАЙНУ ЭКАНАМІЧНУЮ.

Рабочы клас Беларусі ажыццявіў гіганцкую ЭВАКУАЦЫЮ ПРАМЫСЛОВАСЦІ. Рашана было нічога не пакідаць ворагу. Сотні фабрык і заводаў Беларусі эвакуіраваны поўнасьцю—з абсталяваннем, сыравінай і рабочай сілай—углыб краіны. У пераважнай большасці выпадкаў яны ўжо аднавілі сваю работу. Сярод эвакуіраваных—такія прадпрыемствы, як гомельскі, магілёўскі і віцебскі станкабудаўнічыя заводы, матарабудаўнічы завод, Ільнапрадзільны камбінат, фабрыка штучнага шоўку, фабрыкі "Кім" і "Сцяг індустрыя лізацыі", буйнейшая добрушская папяровая фабрыка, мікашэвіцкі завод спецдраўніны, запалкавыя фабрыкі "Везувій" і "10-годдзе Кастрычніка" і многія іншыя фабрыкі і заводы.

Эвакуіраваны ўсе энергетычныя ўстаноўкі, турбіны, генератары, дызелі, у тым ліку і буйнейшая электрычная станцыя "Белдрэс". Вывезены ўвесь паравозны і вагонны парк. Эвакуіраваны вагонарамонтныя заводы і дэпаўскае абсталяванне.

Вораг пазбаўлен магчымасці арганізаваць за кошт нашай прамысловасці рамонтна-аднаўленчыя майстэрні і заводы для сваіх танкаў, самалётаў і аўтамашынаў.

Рабочы клас Беларусі праявіў велізарную вытрымку, гераізм і разуменне дзяржаўнага абавязку. Ворагу астатліся бязлюдныя, пакінутыя жыхарамі гарады.

Нямецкі афіцэр, захоплены ў палон, пісаў сваёй жонцы ў Мюнхен:

"Вось мы і ў Гомелі. Я гавару "мы" таму, што я так прывык табе пісаць, разумеючы пад "мы" нашу роту. Дзесяць дзён таму назад нас было сто трыццаць восем чалавек, цяпер асталося восемнаццаць. Сёння мы ўвесь дзень блукалі па Гомелю з надзеяй знайсці што-небудзь для падарунка табе і для задавальнення уласнага голада. На жаль, у горадзе ўжо нічога няма".

У 1941 г. у Беларусі паспеў багаты ўраджай. Гэты ўраджай быў у поўным сэнсе слова плодам калгаснага ладу, плодам велізарнай работы калгаснікаў, партыйных, савецкіх і комсамольскіх арганізацый Беларусі.

Згаладалі фашысцкія псы разлічвалі падкарміцца і стварыць стратэгічныя запасы за кошт гэтага ўраджаю. Заняўшы Беларусь, фашысты аб'явілі ўраджай і запасы харчавання ў насельніцтва ваеннай здабычай. Яны лічылі, што фактам акупацыі тэрыторыі аўтаматычна вырашаецца ў іх карысць пытанне аб рэсурсах гэ-

тых тэрыторый, у прыватнасці пытанне аб хлебе.

Аднак сапраўдныя гаспадары ўраджаю распарадзіліся ім інакш.

Ніякім тэрорам немцы не змаглі прымусіць калгаснікаў сабраць і аддаць ім ураджай. Сялянства не выйша на ўборку.

Разгарэлася самая жорсткая БАРАЦЬБА ЗА ХЛЕБ, ЗА БУЛЬБУ, ЗА ТЭХНІЧНЫЯ КУЛЬТУРЫ, ЗА ТОЕ, КАБ ЯНЫ НЕ ДАСТАЛІСЯ ВОРАГУ.

Гэтая барацьба з'явілася адной з вострых форм барацьбы калгаснікаў Беларусі за савецкую ўладу. Усе пасеўныя плошчы лёну і канопель былі знішчаны калгаснікамі на корані. Забяспечышы сябе мінімальнымі запасамі хлеба, калгаснікі спалілі і знішчылі ўвесь астатні хлеб. Па ўсёй Беларусі запыхалі пажары. Велізарныя пасевы бульбы астатліся ў зямлі і вымерзлі.

Вельмі шкада, вядома, было калгаснікам знішчаць здабыты іх сумленнай працай багаты калгасны ўраджай, але калгаснікі перамаглі ў сабе гэтую жаласць і вышэй за ўсё паставілі інтарэсы радзімы.

—Не аддадзім ворагу хлеба і бульбы. Няхай здохне ён з голаду,—гаварылі ўсюды калгаснікі.—У нас будзе савецкая ўлада—будзе і хлеб.

Перапалоханыя стратай ураджаю і грознай зданню надыходзячага голада, пераканаўшыся ў тым, што ніякімі сіламі не прымусіць калгаснікаў сабраць і аддаць ураджай, нямецка-фашысцкія паганцы рашылі зберагчы і сабраць ураджай з дапамогай шырокага правакацыйнага манеўра супроць калгаснага сялянства. Яны рашылі часова захаваць для выгляду знешнюю форму калгасаў з агульнай працай, каб выпягнуць калгаснікаў на ўборку хлеба і асеннюю сяўбу.

Акупацыйныя ўлады выступілі са зваротамі, заклікаючы калгаснікаў спыніць знішчэнне ўраджаю і выйсці на ўборачныя работы. Увесь ураджай павінен быць звезены ў грамадскія свірны, а ўвосень,—гаварылася ў звароце,—мы дапаможам вам падзяліць ураджай, і вы убачыце, што такое нямецкі парадак.

Правакацыйны манеўр не ўдаўся, ён быў разгаданы адразу. Шасцідзесяцігадовы калгаснік Іван Сямёнавіч Абражэвіч, з вёскі Рудня, Магілёўскай абласці, на сагнаным сходзе сялян, звяртаючыся да немцаў, сказаў:

"Вы ў нас хлеб і што пападзе грабіце? Грабіце. Жанчын нашых няславіце? Няславіце. Людзей нашых расстрэльваеце? Расстрэльваеце. Калі гэта ў вас называецца

новым парадкам, дык што-ж вы ў Германіі называеце бандытызмам і разбоем?

Мужны патрыёт Абражэвіч паплаціўся жыццём. Яго адказ—адказ усяго беларускага сялянства.

Фашысты спадзяваліся атрымаць хлеб, аграбці і вывезці яго. Не ўдалося—калгаснікі спалілі і знішчылі хлеб! Немцы хацелі мяса—калгаснікі сотні тысяч галоў жывёлы выгналі ў тылавую абласці Савецкага Саюза.

Беларускі народ усюды разгарнуў бязлітасную ПАРТЫЗАНСКУЮ ВАЙНУ з акупантамі. У Мінску, Гомелі, Віцебску, Беластоку, Брэсце, Гродна, у пушчах Белавежскай і Налібоцкай, у лясах Палесся і Аўгустоўскіх, на рэках Дняпры, Бярэзіне, Прыпяці, Пёмане, Сожы вядуць гераічную барацьбу шматтысячныя партызанскія атрады.

Ніякія карныя экспедыцыі не змаглі зламаць сілу партызанскага руху,—наадварот, яны толькі садзейнічаюць яго далейшаму росту. Не дапамаглі і банды, арганізаваныя немцамі з крымінальнай і белагвардзейцаў. Гэтыя банды сталі над выглядам партызан грабіць насельніцтва з мэтай дыскрэдытацыі партызанскага руху. Правакатары былі перабіты партызанамі пры дапамозе калгаснікаў.

**З поўным
тэкстам
дакумента
можна
азнаёміцца ў
будынку
бібліятэкі**